Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissiuutinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Miljø, Natur, Energi og Forskning

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Medlem af Inatsisartut Napaartoq Isak Petrussen, Demokraatit

Brevdato: 02-11-2026
Sagsnr.: 2026 - 18700
Akt-id: 26928863

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: pan@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar på § 37-spørgsmål nr. 189-2026 vedr. affaldssortering

Kære Napaartoq Isak Petrussen

Du har i henhold til § 37, stk. 1 i Forretningsorden for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut vedr. affaldssortering.

Dine spørgsmål gengives nedenfor enkeltvis med tilhørende svar.

1. **Hvor store mængder husholdningsaffald produceres årligt herhjemme?**

Svar:
Ansvaret for affaldsområdet er delt mellem Naalakkersuisut og kommunerne. Naalakkersuisut skal som central myndighed for affaldsområdet sikre rammerne, herunder det nødvendige lovgrundlag, og følge op på og støtte udviklingen af området.

Kommunerne er den primære myndighed med ansvaret for håndtering og bortskaffelse af affald. Det er den enkelte kommune, der ved, hvor meget husholdningsaffald der produceres i kommunen.

ESANI A/S har oplyst, at de to miljøgodkendte affaldsforbrændingsanlæg i Nuuk og Sisimiut tilsammen har modtaget 32.922 ton affald fra september 2025 til august 2026. ESANI A/S modtager de affaldsfraktioner, som anlæggenes miljøgodkendelser tillader. Dermed består de 32.922 ton affald ikke kun af husholdningsaffald.

Miljøgodkendelserne for affaldsforbrændingsanlæggene tillader modtagelse og behandling af følgende typer forbrændingsegnet, ikke-farligt affald:

- Dagrenovation fra husholdninger,
- dagrenovationslignende affald fra erhverv,
- neddelt rent træ,
- sorteret byggeaffald, hvor miljøfarligt affald er frasorteret,
- udtjente dæk.

a. Hvor stor en andel heraf genbruges eller genanvendes?

Svar:
Håndtering og bortskaffelse af affald er et kommunalt ansvarsområde jf. Selvstyrets bekendtgørelse om affald nr. 3 af 7. januar 2021 (affaldsbekendtgørelsen).

Kommunen skal i henhold til kapitel 6 i affaldsbekendtgørelsen udarbejde en kommunal affaldsplan. Kommunernes affaldsplaner skal være indenfor rammerne af den Nationale Affaldshandlingsplan 2020-2031. En kommunal affaldsplan skal være med til at prioritere kommunens indsatser på affaldsområdet, f.eks. fokus sortering og genanvendelse af affald. Affaldsplanens ordninger og initiativer skal gennemføres ved bestemmelser fastsat i kommunens affaldsregulativ(er).

b. Hvordan vurderer Naalakkersuisut potentialet for at øge genbrug og genanvendelse gennem mere systematisk affaldssortering?

Svar:
Naalakkersuisut ønsker at sætte fokus på affaldsforebyggelse, sortering af affald samt genbrug. Derfor er dette også centrale elementer i den Nationale Affaldshandlingsplan 2020-2031, se bl.a. delmål 3 og 4:

- Delmål 3, Affaldsforebyggelse og cirkulær økonomi. Affald skal forebygges, så affaldsmængderne nedbringes. Genbrug og genanvendelse af affald skal øges.

- Delmål 4, Modtagestationer for behandling af affald. Der skal være velfungerende systemer til modtagelse og håndtering af affald over hele landet.

2. Hvilke affaldsfraktioner sorteres i dag særskilt i de enkelte kommuner?

Svar:
Affaldshåndtering og bortskaffelse af affaldet er et kommunalt ansvar, jf. spg 1 og 1a. Kommunerne kan vælge at lave særskilt sortering af affald, f.eks. glas og metal i kommunens affaldsregulativer.

Affaldsbekendtgørelsen kapitel 8 omhandler kommunernes regulativpligt. Ifølge § 18 skal kommunalbestyrelsen udarbejde et eller flere affaldsregulativer, der beskriver indsamlings- og anvisningsordninger for affald produceret af brugsrettighedshavere i kommunen.

I henhold til § 19, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen for affald, der er omfattet af en indsamlingsordning, fastsætte forskrifter om blandt andet krav om sortering i nærmere angivne affaldsfraktioner, forbud mod at bortskaffe farligt affald som

en del af det almindelige dagrenovationsaffald samt betaling af gebyrer for deltagelse i ordningen.

Derudover giver § 19, stk. 2, kommunen mulighed for at fastsætte yderligere forskrifter om blandt andet håndtering af genanvendeligt affald.

a. Hvilke affaldsfraktioner vurderer Naalakkersuisut, at det miljømæssigt og økonomisk vil være mest relevant at sortere særskilt?

Svar:
Naalakkersuisut vurderer, at affald som kan genanvendes med fordel bør sorteres særskilt. Det kan mindske miljøbelastningen, reducere affald til deponering og forbrænding samt sikre en bedre udnyttelse af ressourcerne.

ESANI A/S oplyser, at det kan være en fordel at sortere glas og metal særskilt, da disse affaldstyper ikke bidrager med energi ved forbrænding. Papir, pap og plast er derimod brændbare materialer, som bidrager med energi og i dag udnyttes til produktion af fjernvarme.
Kommunerne kan vælge at lave særskilt sortering af affald, f.eks. glas og metal i kommunens affaldsregulativer.

b. Hvordan vurderer Naalakkersuisut mulighederne for at transportere sorterede affaldsfraktioner fra mindre bosteder til steder, hvor de kan genanvendes eller behandles?

Svar:
I dag bliver pakket forbrændingsegnet affald afhentet af ESANI A/S i byer og bygder med ind chartrede bulkskibe (lejede fragtskibe) og i mindre partier med Royal Arctic Line. Herefter bliver det sejlet til forbrænding til det miljøgodkendte affaldsforbrændingsanlæg i Sisimiut eller Nuuk.

ESANI A/S oplyser, at transportomkostningen pr. ton især afhænger af mængden af affald ved hver afhentning, lange sejlafstande, sæsonbegrænsninger og forgæves afhentninger, hvor affaldet ikke er klar. Hver ny fraktion, der skal holdes adskilt, kræver egen pakning, opbevaring og plads om bord. Derfor er transportomkostningen pr. ton typisk højere for de enkelte affaldsfraktioner end for blandet forbrændingsegnet affald.

3. Hvordan vurderer Naalakkersuisut mulighederne for at indføre nationale minimumskrav til affaldssortering?

Svar:
Der er allerede krav til sortering af affaldsfraktioner, som udmøntes igennem kommunernes affaldsregulativer, jf. kapitel 8 i affaldsbekendtgørelsen.

Udover regulativpligt fastsættes det i affaldsbekendtgørelsen §21, at kommunen skal sikre etablering af indsamlingsordninger og anvisningsordninger i alle byer og bygder for: dagrenovations og dagrenovationslignede affald, farligt affald, storskrald, sten, jord, grus, bygningsmateriale og andet fyldmateriale der skal nyttiggøres, jern- og metalskrot, direkte genbrug og animalsk affald fra hunde og mindre dyr m.m.

a. **Hvordan kan nationale minimumskrav udformes, så der tages hensyn til forskellige forhold i byer, bygder og mindre bosteder?**

Svar:
Der er allerede krav til sortering af affaldsfraktioner, som udmøntes igennem kommunernes affaldsregulativer, jf. spg. 3.
Kommunen kan inkludere lokale forhold i byer, bygder og mindre bosteder i kommunens affaldsplan og affaldsregulativer.

4. **Hvad vurderer Naalakkersuisut, at det vil koste at indføre en mere landsdækkende og ensartet ordning for affaldssortering?**

Svar:
Departementet for Finanser henviser til, at en samlet pris for udvidet sortering ikke kan opgøres på det foreliggende grundlag. Beregningen skal omfatte beholdere, indsamling, opbevaring, transport og behandling samt eventuelle salgsindtægter.

Naalakkersuisut anbefaler og lægger op til, at den enkelte kommune finansierer omkostningerne til affaldshåndteringen gennem fastsatte affaldsgebyrer, som opkræves hos borgere og erhverv i overensstemmelse med gældende regler.
Dette stemmer overens med forureneren betaler-princippet.

Forureneren betaler-princippet indebærer, at de brugere der producerer affaldet, skal betale de samlede omkostninger forbundet med håndteringen og bortskaffelsen heraf. Det bidrager desuden til en mere retfærdig fordeling af omkostningerne, idet gebyrerne så vidt muligt afspejler den enkelte affaldsproducents bidrag til affaldsmængden.

a. **Hvordan vil udgifterne fordele sig på blandt andet beholdere, indsamling, sortering, opbevaring, transport og behandling?**

Svar:
Affaldshåndtering og bortskaffelse af affald er et kommunalt ansvar. Udgifter til beholdere, indsamling, sortering, opbevaring, transport og behandling vil være noget den enkelte kommune skal undersøge og fastsætte i kommunens affaldsgebyrer, så omkostningerne til affaldshåndteringen bliver dækket af affaldsgebyrerne. Som der står i ovenstående svar, vil dette følge forureneren betaler-princippet.

b. **Hvilke muligheder findes der i dag for afsætning eller genanvendelse af blandt andet papir og pap, plast, glas og metal?**

Svar:
Dette er noget den enkelte kommune kan vælge at implementere i deres affaldsregulativer og være en del af kommunens affaldsplan.

c. **Hvordan vurderer Naalakkersuisut mulighederne for særskilt behandling eller genanvendelse af organisk affald, herunder madaffald?**

Svar:
I dag indgår madaffald i dagrenovationsaffald, som bliver forbrændt på de to miljøgodkendte affaldsforbrændingsanlæg i Nuuk eller Sisimiut.

I Affaldshandlingsplanen 2020-2031 er det vurderet, at det også kan være hensigtsmæssigt at sortere organisk affald fra forbrændingsegnet affald, så det bliver bedre egnet til både transport og forbrænding.

5. **Hvilke økonomiske konsekvenser kan øget affaldssortering på længere sigt have for udgifterne til forbrænding, deponering og anden affaldsbehandling?**

Svar:
ESANI A/S oplyser, at den nuværende ordning er solidarisk: transportomkostningen deles mellem alle bosteder, så de mindste og mest afsides bosteder ikke alene bærer omkostningen ved afhentning af affald.

ESANI A/S oplyser også, at små fraktioner til genanvendelse vil være vanskelige at få til at hænge sammen økonomisk, hvis de skal håndteres hver for sig. Indsamling, opbevaring, transport og afsætning har faste omkostninger, som er de samme uanset mængden. Fraktionerne bør derfor så vidt muligt indgå i større, fælles løsninger. Dette kunne f.eks. være eksisterende sejlplaner og samlede leverancer til aftagere, så de faste omkostninger fordeles på en større mængde.

6. **Hvilke initiativer planlægger Naalakkersuisut for de kommende år med henblik på at øge affaldssortering, genbrug og genanvendelse?**

Svar:
For at støtte op om nye kommunale initiativer på området har kommunerne og private årligt mulighed for at søge støtte fra Miljøfonden. Dette kan f.eks. være til pilotprojekter omhandlende genbrug og/eller affaldssortering. Det skal være med til at sikre, at vi i fællesskab finder frem til de bedste løsninger.

7. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af interesse for emnet?

Svar:
Den Nationale Affaldshandlingsplan 2020-2031 er baseret på flere grundlæggende principper, f.eks. affaldshierarkiet. Affaldshierarkiet er et gennemgående princip i affaldsplanlægningen, der angiver, hvordan affald skal håndteres for at opnå det bedste miljømæssige resultat. Affald er i mange tilfælde en værdifuld ressource. Derfor skal affaldshåndteringen ske i følgende prioriterede rækkefølge: 1) Affaldsforebyggelse, 2) Direkte genbrug, 3) Genanvendelse, 4) Anden nyttiggørelse, f.eks. forbrænding med energiudnyttelse, 5) Bortskaffelse/Deponering.

Som Naalakkersuisoq for Miljø, Natur, Energi og Forskning havde jeg den 26. august 2026 et møde med Danmarks klima-, energi- og forsyningsminister, Samira Nawa. Et centralt tema på mødet var affaldsområdet.
På mødet blev det aftalt at etablere en fælles arbejdsgruppe mellem Grønland og Danmark. Arbejdsgruppen skal se nærmere på de konkrete udfordringer der er på affaldsområdet samt dele erfaringer og ydermere afdække mulige relevante støttemuligheder.

Med venlig hilsen

Jørgen Rosbach